

O‘QUVCHILARDA KIMYO FANIGA QIZIQISHINI HAYOT VA BOSHQA FANLAR BILAN BOGLAB OQITISHDA O‘QITUVCHINING O‘RNI

Ro‘ziqulova Shoxista Anorboyevna

Samarqand viloyat Payariq tumani

44- maktab kimyo fani o‘qituvchisi

Annotatsiya

Maqola tadqiqot maqsadi, ob'ekti, muammosi va predmetini aniqlashga bag'ishlangan. Ushbu maqolada kimyoni o'rganish jarayonida shakllanadigan kognitiv va qiymat yo'nalishlari ko'rib chiqiladi.

Bunda nafaqat kimyoni o'rganish, balki uning tirik tabiatdagi o'rni, shuningdek, kimyoni dunyo bilimlari, biologiya, fizika kabi hayotiy fanlar bilan uzviy bog'lash asosiy maqsad bo'ladi. Kimyo fanining hayot bilan bog'lanish tamoyilini amalga oshirish jarayoni o'quvchilarda moddalar bilan ishlash tushunchalari va ekologik me'yorlarni rivojlantiradi.

Kalit so'zlar: o'rganish printsiplari, fanning hayot bilan aloqasi, kimyo, fizika, biologiya.

Talabalarning kimyo fanini o'rganishga qiziqishini hayot bilan bog'liqlik tamoyili asosida shakllantirish kabi muammolarni ko'rib chiqish psixologiyada qiziqish kabi tushunchaning motivatsion soha sifatida qo'llanilishi va yangi bilimlarni shakllantirishning birinchi, muhim qadamidir. .

Ayrim darsliklar va amaliy kimyo dasturlarida dastur hajmini qisqartirish maqsadida amaliy mashg'ulotlarga yetarlicha e'tibor berilmagan. Bunday bilim va ma'lumotlar o'quvchilar uchun hech qanday ma'noga ega emas va ularning kelajakdagi hayotida keraksiz sifatida qabul qilinadi va bularning barchasi o'qituvchining o'quvchilarni o'quv faoliyatiga jalb qila olmasligiga olib keladi.

Har bir o'qituvchi shunday holatlar borligini biladi: bola dangasa, lekin yaxshi o'qiy oladi va hamma narsaga mas'uliyatsiz munosabatda bo'ladi. “Nima uchun biz ushbu mavzuni o'rganishimiz kerak?” degan savolni beradigan talabalar bor. Bu savol ular uchun juda oddiy, lekin o'qituvchi uchun bu juda murakkab savol. Bu savolga javobni o'qitilayotgan dars beradi. Talabalar kimyo fanini endigina o'rganishni boshlagan dastlabki davrlarda hech bir o'qituvchi o'quvchilarda kimyo faniga qiziqish yo'q, deb da'vo qila olmaydi. Bolalar qanchalik katta bo'lsa, kimyo faniga qiziqish shunchalik zaiflashadi.

Demak, fan o'rganish jarayonida juda qiyin bo'lganligi sababli o'quvchilarda mavzudan qo'rqish hissi boshlanadi va bu o'quvchilarning motivatsiyasini

yo'qotishining sababidir. Shu sababli, butun jarayon talabalarning yomon natijalar ko'rsatishi bilan birga keladi

Har bir o'qituvchi o'z o'quvchilarining o'z faniga qiziqish va istaklarini ko'rsatishini xohlaydi.

Natijaga erishish uchun siz o'quvchilarni rag'batlantiradigan ta'lim muhitini yaratishingiz kerak. Buning uchun o'qituvchi turli xil o'qitish shakllaridan foydalanishi kerak. Ijodiy qo'llashdan foydalanish, o'quvchilar bilan ishlashni shunday tashkil qilish kerakki, topshiriqlar darajasi murakkablik bilan, doimiy ravishda oshib boradi. Bularning barchasi o'qituvchining ta'lim jarayonini qanday tashkil qilishiga bog'liq.

Shunda savol tug'iladi: o'quvchilarning kimyo faniga qiziqishini qanday ko'rsatish mumkin?

Avvalo, o'quvchilarda ham, o'qituvchida ham o'quv jarayoniga motivatsiya bo'lishi kerak.

Motivatsiya - bu o'quvchilarni samarali dastlabki ma'lumotlar bilan ta'minlaydigan vositalar, usullar, shakllar. Har bir o'qituvchi ushbu shakllar, usullar, o'quv vositalaridan sinfning psixologik rasmi mavzusi va dars mavzusidan kelib chiqib foydalanishi mumkin.

O'qituvchi turli amaliy mashg'ulotlar o'tkazib, kimyo fanini biologiya, fizika, dunyoni bilish kabi hayotiy fanlar bilan bog'lash orqali o'quvchilarni rag'batlantiradi, fanga qiziqishini namoyon etadi.

Aytaylik, o'qituvchi "Kislotalar" mavzusini o'rganishda kimyo va biologiya o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsata oladi, turli nordon mevalarning rasmlarini ko'rsatishda, "aqliy hujum" usulidan foydalanib, kislotalar haqida dastlabki tushuncha bera oladi. O'qituvchi "Issiqlik effekti va hosil bo'lish issiqligi" mavzusini o'rganayotganda kimyo va fizika o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatishi mumkin, kimyo va dunyo bilimlari o'rtasidagi bog'liqlik "Kimyoning dastlabki tushunchalari" ni o'rganishda qo'llanilishi mumkin, kurs bilimlaridan. O'qituvchi dunyo haqida savol berishi mumkin: "Jism va materiya nima?" Bu savolga javob bergan o'quvchilar mavzuga qiziqish uyg'otadi.

O'qituvchi o'rganilayotgan materialni hayot bilan bog'lasa, bu o'quvchilarni fanga qiziqtirish bilan birga, bilim darajasi va sifatini ham oshiradi.

Keling, kimyo darslarini hayot bilan bog'laydigan misollarni ko'rib chiqaylik

Biologiya kursidan bilganingizdek, fotosintez nima ekanligini bilasiz. Bu xlorofillni o'z ichiga olgan hujayralar quyosh nuri ta'sirida noorganik moddalardan organik moddalar hosil qiladigan jarayondir. Noorganik moddalar deganda biz suv va karbonat angidridni tushunamiz, organik moddalar esa glyukoza (shakar) va kislorod qo'shimcha mahsulot sifatida ajralib chiqadi.

"Uglevododlar" mavzusidagi bo'lim o'rta maktabda (10-11 sinflar) olib boriladi.

Shu bilan birga o‘qituvchi o‘quvchilarga mamlakatimizning asosiy tabiiy rudalari neft va gaz ekanligini eslatib o‘tadi. Neft tarkibida uglevodorodlar mavjud, ular orasida:

1. Parafinlar
2. Naftenlar
3. Aromatik uglevodorodlar
4. To‘yingan va toyinmagan uglevodorodlar

Kam, o‘rta va yuqori miqdorda oltingugurtni o‘z ichiga olgan yog‘lar ham mavjud.

O‘rta maktabda "Oqsillar, yog‘lar, uglevodlar" mavzusini o‘rganishda yana bir misol keltirish mumkin. Shu bilan birga, o‘qituvchi talabalarga bu birikmalarning barchasi biz doimo iste‘mol qiladigan oziq-ovqat mahsulotlarida mavjudligini tushuntiradi. Masalan, oqsil pishloq va tuxumda mavjud; uglevodlar grechka va makaron tarkibida mavjud; yog‘lar sariyog ‘, qaymoq va boshqalar tarkibida bo‘ladi. O‘qituvchi bu misollarni keltirish orqali kimyo fanining nafaqat inson hayotida, balki barcha tirik organizmlar uchun qanchalik muhimligini oydinlashtiradi.

Agar o‘qitish jarayonida o‘qitiladigan printsip aniq amalga oshirilsa, fanni hayot omillari bilan bog‘lab tursa, kimyo o‘qitish jarayoni o‘z samarasini beradi va kimyoga qiziqishni ochib beradi.

Istalgan natijalarga erishish uchun siz quyidagi muammolarni hal qilishingiz kerak

1. Kimyoviy metodologiya, psixologiya va pedagogikada kimyoni bog‘lovchi fanni o‘quvchilar motivatsiyasi muammolarini batafsil ko‘rib chiqing.

2. O‘quvchilarni kimyoga jalb qilish imkoniyatlarini yaratish mumkin bo‘lgan vositalar majmui.

3. Hayot bilan bog‘liq ma‘lumotlarni qo‘llashda kimyoviy texnikaning rivojlanishi.

4. O‘quv ta‘siri va bilish qiziqishini rivojlantirish, kimyoviy texnikada fanda aniqlangan harakatni tajriba yo‘li bilan aniqlash, uni hayot omillari bilan bog‘lash.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun biz quyidagi tadqiqot usullaridan foydalanishimiz mumkin:

1. Darslarning mohiyatini tuzish (modellash).
2. Ta‘lim jarayonini kuzatish jarayoni
3. Pedagogik eksperiment o‘tkazish
4. Tadqiqot natijalarini qayta ishlash

Список литературы:

1. Общая и неорганическая химия: учебное пособие / Под ред. Денисова В.В., Таланова В.М. – Рн/Д: Феникс, 2018. – 144

2. Суворов, А.В. Общая и неорганическая химия в 2 т: Учебник для академического бакалавриата / А.В. Суворов, А.Б. Никольский. – Люберцы: Юрайт, 2016. – 607 с.
3. Энгельс Ф. Диалектика природы. - Маркс К., Энгельс Ф., соч. 2-е изд., т.20, с.343-626.
4. Ильченко В. Р. Перекрестки физики, химии и биологии. – М.: Просвещение, 1986
5. Антонов Н.С. Межпредметные связи измерительных комплексов естественно-научных дисциплин в средней школе: Автореф.дис. канд.пед.наук. М., 1969.
6. Батурина Г.И. Межпредметные связи в процессе преподавания основ науки в средней школе. Сов.педагогика, 1974, № 5, с.153-156.
7. Г.М. Методика обучения химии в средней школе: Учеб. Для студ. Высш. Учеб. Заведений / Г.М. Чернобельская. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2010